

Pomhaj Bóh!

Cižklo 18.
30. hapr.

Lětnik 3.
1893.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždu ƙobotu w Šmolerjez knihicziščežetni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa sčtwórtlětnu pšchedpłatu 40 nr.

Njedzela Cantate.

Saf. 1, 17: „Wščitón dobry dar a wščitón do-
konjany dar pšchindže s wyškofscze dele wot Wótza teho
ƙwěta, pola kotrehož njeje žane wotměnjenje ani wobro-
czenje teje ƙwětkofscze a cžěmnošcze.“

Wot Boha teho Rnješa wscho mamy, sčtož mamy, bohatstwo a ƙhudobu, cžescž abo hańbu, wješele abo sru-
dobu. Snaty fromny předař Handrij Müller, kiž bě žiwý
wot lěta 1631 hač 1675 w Moskcu a je ƙraƙne „hodžiny
wofšchewjenja“ pišał, praji wo wěrnofsczi w tych ƙamych
ƙlědawaze: Nichtón nima wscho, nichtón nicžo. Tak je
Bóh tón Rnješ wotměricž chžnł, so by ƙo hordofsczi a
małowěrje wobarało. Nichtón nima wscho. Sčtož tole
žiwjenje je, je jeno nježyle a njewobstajne. Sžy-li mudry?
Sžnano pobrachuje cži pšchi tym na ƙhrobłofsczi, to do
stutka stajicž, sčtož je twója mudra myšl wumyšlila.
Sžy-li rjany? Sžnano pšchi tym uimafš žaneje strowofscze
a ƙylnošcze; sčto pomha jabłukej jeho cžerwjenošcž, hdyž
tola cžerw nutškach teži? Maš-li stoto a ƙlěboro?
Sžnano njeje pšchi tym žana wješeła wutroba; bohatstwo
je hubjenny trosčtar, hdyž ƙy sruženny. Cžeho dla ƙo
hordžišč? Sžo ƙebi tak derje lubišč, hdyž ƙo w ƙwojej
šwonkownej rjanofsczi w sčpichelu widžišč? Ty hišcže
wscho nimašč. Cžeho dla sžprěwafš teho, kiž ma mjeńšche
dary hač ty? Wščał ma wón tola tež něščto, žnano
něščto lěpšceho a wužitnišceho hač ty. Sda-li ƙo
małe pšched twójimaj woczomaj, dha je tola wulke, dofelž
je Boži dar. A sčtò wě hač wón se ƙwojim małym

darom njedofonja wjetšceho wužitka, hač ty se ƙwojim
wulkim? S małymi wězami wulke wězy cžinicž cžini
Bohu temu Rnješej najwjetšcju cžescž. Nichtó nima nicžo.
Cžělo a dušcju wščał mašč a wobej stej wot Boha wob-
darjenej. Sčto sawidžišč temu, kiž ma wjetšche dary hač
ty? Dary ƙu jeno pšchidawł wěry. Maš-li dary a
žaneje wěry, dha dyrbišč ƙo bóle ƙam woplakowacž hač
ƙo posběhnyč. Seli so je wěra tu a pobrachuje-li cži na
darach, dha njetrjebafš nikomu sawidžecž.

Wěra je najwšchšcche ƙubło; pšches wěru móžesč a
dyrbišč ƙo ƙam sa najwšchšccheho a najwofebnišccheho
cžłowjeka džeržecž. Pšchetož jene jbože, jene bohatstwo, jena
wyškofscž w Šhrystušu je wšchěm ludžom šhromadna; ty
mašč runje tak wjele w Šhrystušu kaž tón najšwjećišči.
Spomń, so je Bóh tón Rnješ, kiž kóždemu to woje pšchi-
džěli, po ƙwojej woli; s Božej měřku budž špokojom; Bóh
lubj Rnješ wě najlěpje, tak wjele je cži trjeba. Wščał
mašč wjazy hač ƙy hódny a móžesč derje wužiwacž.
Cžim mjenje je tebi date, cžim mjenje budže ƙo wot tebe
žadacž. S wjele puntami dyrbišč wjele nawikowacž;
hladaž ƙo, so njeprajíšč s njedžaknym ƙwětom: Małe
dary žane dary; s tym sžprěwafš teho dawarja, kiž je do
najmjeńšchich wězow ƙwoju najwjetšcju cžescž položil.
Džakuj ƙo Bohu temu Rnješej sa te małe dary a prošč,
so by wón pšches te ƙame wjele dofonjał; niž dary, ale
tež, sčtož wone dofonjeja, pšchindže s njebjěš a Bóh tón
Rnješ žohnuje druhdy mjeńšche dary s wjetšcim žohnu-
wanjom, hač wulke, dofelž widži wjetšcju sžrawnofscž pola
mjeńšccheho, kotraž wudowine sčerpatti cžěžcche cžini hač

wulke słote farisejskich. Chyż spofojom być i tym, sztoż Bóh tón Anjes dawa. Wscho żadacz by jeno hluposcz było, dofelż wscho dostacz njemóžu. Nieschto wschał je mi Bóh dał. Wón dawa też to, so bych jo tak nalożował, so móže junu požadany wješeły hlóš přisłuchecž: Ty šwěrnny a fromny wotrocžto, ty by na małym šwěrnny był, ja chzu cze na wjele postajicž; dži nuts t twojeho Anjesa wješełosczi. Hamjen.

Snutšowne mišionstwo.

(Potracžowanje.)

Štónčnje mamy š bi hišće wobhladač, šchto ma snutšowne mišionstwo w towaršnym žiwjenju škutkowacz. Duž je na to džiwać, so ma kóždy šwoju pschisłuschnoscž a powołanje w šwamnym žiwjenju, kotrež ma po Božej woli dopjelnicž a ša kotrež ma Bohu wotmolwjenje dawacz.

Wošebje šu šti porjady, kotrež mamy we woczomaj mēcž: — šwójbna, wobšedženstwo, džěto — a te wobšteinoscze a pschisłuschnoscze, kotrež i tych porjadom ša kóždeho murostu. Nunje w tutych wobšteinoscžach je wschelat, šchtož dyrbi naš w našim cžašu šrudžicž a nastročecž. Tute porjady porašecž a šanicžicž, na to džeja wschitke powročžaze hibanja nowiškeho cžaša. Tute powročžaze myšle nješbu jenicžy teho dla šapoczale, wutrobny niskeho džěłaczerskeho luda woblnjecž, dofelż je lud w nusy a w šhudobje; šama nusa tajke njepšecželske hibanje, kotrež šo pschecžiwu wschemu porjadej w towaršnym žiwjenju wobrocža, wubudžicž njemóhła, hdyž njeby šchescžijanski duch bóle a bóle w ludu špadował a njeshescžijanski do luda šacžahnył. Duch njewěry a i nim tež wotwobrocženje wot šchescžijanskeho smyšlenja a cžucža štej šo do wutrobom šašydlikej a pschecžiwu tym špomnjenym porjadom, kotrež šu tutemu bješbóžnemu, njeshescžijanskemu smyšlenju wošebje na pucžu, se wschěj možu i hněwom napschecžiwu džěłatej. Duž ma snutšowne mišionstwo na tym poli tež jara cžěžki nadowk; wone ma šo wobdžělicž na najwážnišchich praščenjach naškeho cžaša. Snutšowne mišionstwo šo pał teho škutkowanja na žane wašchnje šminycž njemóže, dofelż je jemu tudy škladnoscz posticžena dopokasacz, so šchescžijanstwu ničžo, šchtož cžłowške žiwjenje nastupa, žuse njeje, wjele bóle bliske, dofelż chze jo i powjecžazy, pschekrašnjazy mozami pschetworicž, so by dokonjało, šchtož žanej drugej mozny a mudrosčzi móžno njeje, hdyž bješ ewangelija džěła.

Šchtož šwójbna nastupa, ma snutšowne mišionstwo snutšowne podrywaje a šanicženje šwójbneho žiwjenja se wschitkami i tajkeho hubjenstwa wuhadžazy šcžěhwkami, kajež je woblada, psched woczomaj mēcž. Hdyž je šo přjedy wo tym rěčžalo, so dyrbja domjaze Bože šlužby šašo šwoje prawo dobyčž w šchescžijanskich domach, šebi bóle na tajke domy myšlachmy, kiž wschał hišće šteja na šažožku šchescžijanskeho smyšlenja, w kotrychž namaláš woprawdžiteho šwójbneho žiwjenja, runjež w nich wschitko tajke njeje, kajež šebi to šchescžijanska žyrlej wot šwojich stawom žada. Dženšpa pał mamy hladač na šapuscžene domy, w kotrychž šwójbneho žiwjenja wjazny nješnaja, dofelż njecžistoscž a njepózcžiwoscž w nich šnježitej. Tu šluscheja džiwje mandželstwa a tajke mandželstwa, kotrež šo w lohkosmyšlnosczi wobšamkuja a šo bješ Boha wjedu. Š tajkich šwójbom a mandželstwom i wjetšcha šanjerodžene džěcži wunidu, kotrychž licžba Bohužel pschibjera. Wumóžerške domy, kotrež nětko we wschitkich kónžach naškeho wótzneho kraja nadeńdžesh, to dopokasuja. Šo prawe šwójbne žiwjenje wotebjera, tež i wulkeho džěła na tym leži, so šo młodži ludžo, wošebje i džěłaczerskeho rjada, pschelatje woženja. Nicžo druge jich t ženjenju njewabi, hacž šame žadanje, so móhli šwoje cželne žadoscze špokojicž. Ale šchto šo štanje, hdyž šo jim potom džěcži narodža, kotrež šezwicz a šastaracz njemóža, dofelż jim mšda njedošaha a młodaj štarškej šo njedžělskich wješelom wostajicž nočžetaj. Šhudoba a hubjenstwo a i nimaj njespołojnoscz do domu šacžehnjeja. Macž po proščenju šhodži a džěcži dyrbja tež prošecž šhodžicž, a hdyž pschezo hišće došahacz njecha, šo šedma šasnja pschestupuje; džěcži to widža, a tež nawuknu. W klinje tuteho škazeneho, wscheho hódneho šchescžijanskeho smyšlenja a žiwjenja šo šdalo-wazeho luda šawisčž a hněw kaž wuhleschto težitej a je jenicžy mašeho dunjenja trjeba, so wuhleschto wulki wohen šapali. Š to móže a budže šo w našim cžašu cžim wěcžišcho a lóžo štacž, cžim mjenje wyschšche šchtanu šwoju pschisłuschnoscž pošnaja, so

maja šo bohaczi ša šhudšchich štaracz a woprawdže pošacž, so maja tež wutrobu ša nich, so šu hotomi, tež juntrócž wopor ša nich pschijnescž — niz šwojeje cželcže dla, ale wot lubošcže Šhryštuškoweje wabjeni.

(Potracžowanje.)

Pschepoložena njedžela.

Našch luby šbóžnik je něhdy pražik, so móže šo štacž, so někomu we šwjatym dnju jeho woł abo wošol něhdy do jamy padnje. — Tajkele něschto wschał móže šo tu tež dženska hišće štacž. Ale mēł tu něchtó žaneho wóšla abo woła, kiž jemu kóždžicžku njedželu něhdy do jeneje jamy šapadnje, tajki cžłowjet njech radšcho tajkeho šwojeho woła šarže, abo njech jemu rucže tu jamu i něcžim pschitryje, so šo njemóhlo něschto tajke ženje wjazny štacž.

Ale tajkich ludži je tu na šwěcže wjele, kiž kóždžicžku njedželu na to škorža, so šu mēli runy tónle džěł i něcžim šwoju lubu nusu a šwoje njeshože a šu dyrbjeli džěłacz.

Tola pał móža tu tež druge na cžłowjeka šhwile pschicž, hdyž móže a šmē šebi pražicž: „Cžłowjet tu njeje šabata dla, ale šabat cžłowjeka dla.“ Tatle je šo mi w mojej něhduškej wošadže w lécze 1851 šeschto. Pschipołdnju wokoło jeneje bē šo Bože šlónčžo nimale wsche šacžmšo, wschudže kólo wokoło bē wscho cžmowe, ptacžatka wschē štyšne wokoło létachu, mjetelcžki móžesche šebi cžłowjet i ruku špopadowacz, i lēša pschidžechu šajazy a šorny hacž cžisčže blisko t wšy. Ludžom bu wscho tužno wokoło wutrobny. Ša jene dobo bu šyma, kaž rano šahe, hdyž Bože šlónčžo ššhadža. Našchi ludžo tam wo wšy hromadže štejo horje do šlónža hladachu, to bē wschēm něschto špodžiwne. Mój šary šušod šanšez šurij mi praži: „Anježe, ja šebi myšlu, so je něhdy, jako ta lijenza pschidžje, tež něhdy tatle bylo, kaž jowle dženska pola naš je. Duž je wschón tón škót nabožany i polow a i lēšow t šoachej pschiběžal a wón njeje žanu nusu mēł, jón do šwojeho wulkeho kaschcža nutsdostacz. Še šlocžatka bēchu wschē wješeke, jako bēchu do kaschcža nuts.“

Ša dobru šhwilu bē šacžmicža kónž, ale w nožy pocža šo deschcž i njebješow lécž, kaž byle wschē njebješke wofna wuwotewriene, a kaž byle šo wschē mrocžele pschetorhke; wschē rěcžki buch u pošne wody, kiž pschezo myške a wysche štupašche, a Rhein šobu i nimi. Wonka na polach pał mējachmy šwoje rjane Bože žita, wotšycžene, šebušchene, ale kóžde wofomifnjencžto móžesche nam Rhein pschēs šwoje brijohi wustupicž abo hacženja pschedrěcž.

Njedžela bē bliska. We wschēch dalschich wšach se šwonami šwonjachu, ale to bē šnamjo ša to, so dyrbja ludžo ša šwojimi hacženjami hladač, so šo jim njepšchetorhnu. W nožy pschihna něchtó t nam na kónju a nam wupowjeda, so je nimale poštecžža mile wysche naš woda hacženja pschedrěła a šo drje šmējemy popołdnju pola naš wulku wodu a wscho powodžene.

Šrano w piecžich pschidžje našch gmejnski šchołta a wschelazy drusy te mni a pražachu: „Anježe, my mamy dženska njedželu a wěmy, so je šakasane tón džěł džěłacz. Ale dženska mamy tu šwoju nusu. Nječhamy šebi dženska te naške lube rjane Bože žita i polow domoi šwoschčž, šmējemy žyke šwoje lētusche žně škazene. Dowolcže naškej wošadže, so šmē dženska won na pola, wschako tam wscho šwjasane šteji, hacž do šwjateho wječžora mamy wscho domoj.“

(Tehdy bē pola naš hišće tak, so dyrbjesche šaraz šwoju dowolnoscz dacž, hacž šmēlo šo žane tajke džěto wuwjesčž abo hacž šmēli mēcž w šorcžmje reje.)

Ša šebi tu wěž kórtku šhwilku pschemyšlich a jemu pražich: „Šo šo wē, lubi pschecželjo, to je škutk nusy a wy móžecže šo i tym wušpokojicž, šchtož je nam našch šbóžnik pražik wo tamnym wole a wóšle, kiž je do jamy šapadnył, pschetož wasche žně bychu wam tež takle do wody šapadnył. Ša pał chzu dacž wušwonicž, šcžinju wam kórtku modlitwu a po tym džicže wschitžy w Božim mjenje won na šwoje pola. Ale pschichodnu šrjedu šmējemy ša to šwoju lubu njedželu, hdyž šmējecže wscho pod šwojej ššechu. Še wam takle wscho prawe?“ — Woni mi wschitžy mjelcžo šwoju ruku dachu a nětotremužkuliz štejachu šyšy we woczomaj, pschetož ničto njewjedžesche pounicž, so byli tu hdy žanu tajkule nusu pošmēli. Wschitžy ludžo cžezechu won do polow. Popołdnju wokoło šchtrjoch pocža šo Rhein njemašo žožmicž a powodži na jene dobo wschu našchu krajinu se žašošnym šhwatkom. Šenicžki jedyn wós se žitom bu pschekšapnjeny, a wotrocžk dyrbjesche cžinicž, so šwojej šonje wušpšecže a i nimaj domoj pschihna. Šchěcž

njedzel tam woda stejesche, potom halle bē wīcha wotbēžala, a wosowe wojo je tam i wody do wētra hladalo. Wīcho ſchtož bēchu naſchi ludžo na ſwojich polach mēli, bē ſhubjene a ſkažene, ale ſwoje Bože žito bēchu ſebi tola domoj domoſyli. Nētkle tam pſakajajo ſtejachu a hladachu na wīcho, ſchtož bē ſo jim ſkaſylo.

Šrjedu dach wuſwonicž, a naſcha woſada pſchuidže wſcha do Božeho doma w ſwojej njedželſkej draſcje. Moje prēdowanje bu pokutne a džaſne prēdowanje, ſwój teſt bē nam naſch Rnješ ſam pſchipoſtał: ta woda, kiž bē tam na naſchich polach ſtejo wotſala. Ale ja mōžach mojim ludžom prajicž: Bōh ma ſwój pucž we wſchēch rēkach a wulſich wodowuch ſliwſach, a jeha nobu ty njewupytnejſch. A jeli cze žana ſrudoba a ſtarocž wobbama, kaž mōrſke žolny, ma Bōh pōdla ſwoju ſczejtu pſchekhowanu, ale pytaj ſebi jeha jeno, ſo mōhł ſebi jeha donamaſacž.

Wjele lēt je po wſchēm tym ſaſchlo, ale jaſo junu jeneho tamneho mojeho bura ſetkach, praji mi tōn: „Rnježe, to a wono, ſchtož je mje ſa moje žiwe dny podeschlo, ſym poſabył, — tole jene paſ niz, ſo ſym nēhdy ſrjedu ſwoju lubu njedželu pomēli.

Starý wuczer.

Š danſteho wot B. C.

Mój ſtary wuczer bēſche hōdny, pſcheczelny muž, pſchi wſchej frutoſcži miſy a dobrý, i jenyu ſłowom runje tajki, kajžž dyrbjeli po mojej myſli wſchitžy wuczerjo byčž. Ženje jeha ſabycž njebudu. Runje je pſches dwazeczi lēt, ſo jeha poſledni krōčž wohladach, wōn tola w duchu žiwoje pſchede mnu ſteji, kajkiž w mojih džecžaznyh lētach naſ wuczeſche. Wōn bēſche dobrý wuczer. Wjele wot teho, ſchtož je nam prajił, nam tehdom k radoſcži a natwarjenju ſkuzjeſche; wjele halle poſdžiſcho dorosymich a bu mi k troſchtej a wubudženju a ſaſhoma mje i Božej hnadnej pomozu pſched ſpytowanjom, ſo woprwardže dowupowjedacž njemōžu, kelko dobreho je wōn ſtukował a i kajkim bohathym žohnowanjom je mi a wēſcže wjele druhim był. Wōn naſ we wjeſelu a ſrudobie na naſcheho wumōžnika a na naſcheho njebjjeſteho Wōtža poſaſowajeſche, pſchetož wōn bēſche ſam naſhonil, kelko troſchta a mozy nam hladanje na teho Rnješa poſticžuje.

Ale huſto je tał, ſo tōn Rnješ runje teho poſhoſta, kotrehož wōn lubo ma! Tał ſo tež naſchemu ſtaremu wuczerjej ſta. Šdnyž ja do ſchule khodžach, mējeſche wōn džowku, kotraž bēſche wo lēto młōdſcha hacž ja. Wona rēkaſche Marja a bēſche rjana a luboſcžiwa holcžka, kotrež bēchu wſchitke džecži dobre, dokelž tał derje roſymjeſche je wſchitkimi wobkhadžecž bješ teho, ſo by i džecžjom bohateju ſtarſcheju pſcheczelniſcho powjedala, hacž i džecžjom i khudeho domu. A hdy by nēkajka ſwada bješ nami džecžimi naſtala, ſo jej nimale kōždy raš poradži, naſ ſaſo ſjednacž. Niz jenož pſches to, ſo wona ſkōſcži a hordocžji napſchecžimo džekafche, ale tež pſches ſwój dobrý pſchitkad wona wulki ſacžiččž na naſ džecži cžinjeſche.

Toła tež wona dyrbjjeſche czežke pruhowanje pſchētracž. Naſch nan bēſche i rybaſom a my bydlachmy pſchi brjoſy morja. Mōdra woda, nimo ješdžaze kōžde a žiwjenje na wodže cžinjeſche kuſtarſti ſacžiččž na moju wutrobu, ſo ſo ſahe roſkudžich na kōžde hicž. Šdnyž bēch ſe ſchule, najprjedy ſobu do ſukhodnyh krajow po morju pucžowach; jaſo bēch matroſa, do wſchēch kōžow ſwēta pſchuidžech a druhdy ſo lēta minychu, prjedy hacž ſwój wōtžny kraj ſaſo wohladach. Na mojeho ſtareho wuczerja pał ženje njeſabnyh. Kōždy krōčž, hdy bych domoj pſchichoł, bych k njemu ſchoł, ſo mōhł i nim porēcžecž. W tym lēcže, hdyž prēni krōčž jaſo nawjedował kōžde won ješdžech, bēch prjedy nēlotre dny domach a w tych dnjach ſo wuczerjowa džowka Marja i mužom woženi, kotryž mējeſche rjane kubleſchlo, mlyn a k temu nēſchto pjenješ. Ale tōn muž bēſche lōhkomyſhleny. W ſwojej młodoſcži bēſche wſchelake ſpytał, nicžo pał doſcž namuſnył. Nētko najradſcho do mēſta ješdžjeſche, i konjemi a krowami wiſowajeſche a ſo ani wo kublo ani wo mlyn njeſtaraſche. Po cžaſu ſo do picža a hracža da a jeha luboſcžiwa žona ſydaſche i džecžimi domach a pſakajeſche. Šo ſebi ſtary wuczer Marine njeſbože jara k wutrobje wſa, mōžach na nim widžecž; wōn mi tež powjedajeſche, ſo je ſwojej džowžy wotradžal, ſo i tym mužom, kotrehož ſa lōhkomyſhlnego ſnajjeſche, woženicž; ſo pał Marja wot njeho puſchcžila njebē. Wona bēſche jeha i žykej wutrobu lubowala a bēſche ſebi wēſcže myſliła, ſo mōž jejneje luboſcže jeha wutrobu k dobremu pſchuwobrocžji — ale tał bē ſo molila!

Š woprēdka bēſche ſo jaſo, taž by ſo jeina nadžija dopjelnicž chžyła. Wōn ſo pſchi njej ſbožowny cžujeſche. Wona dyrbjjeſche i nim do mēſta ješdžicž, ale dokelž jej to ſapocža pſchehuſto byčž, prōzowajeſche ſo jeha nawabicž, ſo by domach wotſal. Dokelž pał wona wjažy i nim ješdžicž njechaſche, wōn nētko ſam do mēſta ješdžjeſche. Wot teje hodžiny bēſchtej ſbože a wjeſele i domu.

Čži moji mi piſachu, ſo bēſche pola njeju ſe wſchēm do ſady ſcho. Marine muž bēſche ſkōncžnje wſchitko pſchedał, ſo by ſa te pjenjeſy, kotrež jemu po ſaplačženju doſha wotſachu, do Ameriki ſchoł. Jaſo ſwērna mandželſka bēſche Marja wōtžny kraj, ſtarſchich a pſcheczelow wopuſchcžila a ſe ſwojim mužom do zuſeho kraja cžahnyła, hdyž nicžo druge khiba hubjenſtowo na nju nječakajeſche. Še želnivoſcžu ſebi huſto na wobohu Marju pomyſlich, kotraž mējeſche telko ſnjeſcž a na mojeho ſtareho wuczerja, kotryž bēſche ſwoju jenicžku džowku ſhubil, niz tał ſhubil, ſo bēſche ju k mērej do roma khowacž dyrbjal, ale ſhubil bješ zuſnyh, a ſnano tež iſtyh cžlowjekow.

Jaſo ſaſo domoj pſchuidžech, bēſche ſo mój ſtary wuczer na wumjenk podal a bēſche wot ſwojeje maleje penſije žiwy. Wōn bydſjeſche w ſwojej rjanej khēžy pſchede wſu, kotraž bēſche hižo lēta doſho jeha. Šow wōn ſwoju ſahrodku džekafche a bēſche woprwardže w lētnym cžaſu radoſcž tam pſchicž, hdyž ſo haſoſy jabkucžinow a kruſchwinow i jablutami a kruſchwjemi k ſemi ſhibowachu a ſo wſchitko ſelenjeſche a kčžjeſche. Kajki wjeſeky wjecžor ſwojeho žiwjenja by wōn tu pſchebycž mōhł, hdy by ſe ſwojej mandželſkej a džowku hromadže byčž mōhł! Ale jeha luba mandželſka ſpaſche w rowje a luba džowka bēſche bješ zuſny cžlowjekami. Wōn bēſche žyſe ſam. Jaſo jeha wohladach, jeha lēdom jeſnach. Staroba, doſhe, ſprōžniwe žiwjenje, ſtarocž wo Marju a ſmjercž lubeje mandželſkeje bēchu jeha woblicžo ſaſdate ſcžinite a jeha wloſy ſeſchēdžiwite. Wōn žyly potulenty khodžjeſche.

Šo i nim roſrēcžuju poſnach, ſo je jara ſrudženy a hdyž bēſche mi wo ſwojej ſtarocžji powjedal, pſchitaj, a to tał, ſo i teho hlubokeho ſdychnjenja, i kotryž te ſłowa i wutroby wucžiččža, jeha ſnutſkowne bēdženje cžujach: „Tōn Rnješ je jo dał, tōn Rnješ je jo wſal, mjeno teho Rnješa budž khwalene!“

Šaſo daloto na kōždi ješdžech, wſchudžom mje wobras mojeho ſtareho wuczerja pſchewodžjeſche, kajtehož bēch jeha wohladal. Huſto ſo mi džijeſche, ſo Marju namaſach a domoj pſchuwjedžech; ale mój roſom mi prajeſche, kajki je to njerofomny ſōn a tola ſo, hdyž bēch tež wotucženy, ſchtrēcžila teje nadžije i mojeje wutroby ſhubicž njehaſche.

(Škōncženje pſchichodnje.)

Roſhlad w naſchim cžaſu.

Rhēžorowe dny w Romje wotbywaju ſo po najrjenſchich waſchnju. Witanaž wot krala Humberta a jeha wyſokej mandželſkej ſtaj khēžor a khēžorka ſbožownje do kraſneho itaſkeho hlowneho mēſta Roma pſchichoł. Mēſto je najkraſniſcho i itaſkimi a nēmſkimi khorhojemi wupyſchene. Žyly itaſki lud je poſny džaſkownocže ſa naſcheho khēžora, ſo je ſwērne pſcheczelſtowo ſdžeržal, a wſchudžom ſo poſaje najwyſchje ſahorjenje. Woſebje luboſnocž lubeje khēžorki njemōžeja doſhwalicž. Itaſki kralowſki dom pſchihotuje ſwojim czeſcženym hoſcžam najrjenſche ſwjatocžnocže. Wiſchi wjeſokej ſwjedženſkej hoſcžinje džjeſche kral Humbert, ſo je pſchitomnocž khēžora a khēžorki ſa jeha žyly dom a lud ſawdawł ſboža. Rhēžor ſo rjenje podžaſowajeſche a wobnowi rjane pſcheczelſtowo i rjanymi ſłowami. W itaſkej rēcži wunjeſe wōn ſławu na krala a kralowu. Dokelž pſchezo tež wjele Mēmžow w Romje pſchebnywa, bēchu cži tež ſwojeho lubowaneho khēžora i deputaziju poſtrowili. Hižo na dwōrniſchcžu ſmēdžjeſche 15 młodyh holžow khēžorej Pomhaj Bōh prajicž. Žena i tych ſamych pſchepoda khēžoržy rjane wonjeſchlo. Rhēžorka ju ſa to wokoſcha a džjeſche: wjele, wjele džaſa, moje lube džecžo. Njedželu je khēžor ſo na ewangelſkej Božej ſkuzbje w žyrkwi nēmſkeho ſapōſkaniſtwa wobbželił. Potom je tež bamža wopytał a ſo i nim poł hodžiny pſcheczelniwe roſrēcžował. Bamž je pječža potom k ſwojim knjeſam prajił: To je ſprawy muž. — Rhēžorowej majeſtoſcži čžetaj hiſchcže mēſto Neapel wopytačž a ſo potom do wōtžneho kraja wrōcžicž. — Na dompučžu pojēdžetaj ſaſo pſcheš Schwajzarſku, kotraž ſo tež pſchihotuje, jeju i najwyſchchimi czeſcžemi poſtrowicž.

Rhëzorowy fejim budze w nowym tydzenju wo sakonju dla powjetschenja wójfka muradżowacz. Je mało nadzije, so bo wjetschina sa sakon namaka. Duż je knjeżerstwo swólniwe, fejim rospuszczyć a my smiejemy njelube njemery nowych wólbom.

Narodny dzeń saksteho krala Alberta je so poslednju njeđelu s wulkim wješelom fwjećizil. Też khëzor bę s Roma wutrobny sbožopschejersti telegram póbłak.

Wjerch Bismark, wo kotrehož strowosći w poslednim czašu srudžaje powjesće pschindžechu, je nětko sašo zyle wotkhorik.

Zene džeczjo tu njeje.

(Po němstim.)

Mój czařachmoj a czařachmoj; ale naju dzowczicža domoj nje pschindže. Wona bęsche so khwilu wutkhoricž chyzla a nětko tak dołho wonka wonka. Kaž skřecžka sapocža starosć wo to džeczjo we wutrobje palicž a s kóždej mjenschinu starosć pschibjerasche. W tajlich wokomikach namuknjelch zyle hinak na czařnik hladacž, hdyž s pschibjeraszej stysnosćju jenu mjenschinu po drugej czařasch. Džeczjo nje pschindže a mój so sapocžachmoj bojecž, so je jo nje sbože potřechiko. Gdže to džeczjo pıtacz? Mój njewjedžachmoj, hdyž je holczka schla a febi porokowachmoj, so bęchmoj jej kamej hieč dafoj. Ja dleje domach wutracž njemóžach. Gdyž teź njewjedžach, hdyž hieč — chyzch tola s najmjenscha wonka bęcz, dofelž bę to džeczjo wonka. We wichelakich myšlach bęch hjo po tej kamej drósy schol, ale tak srudny hišcže ženje kaž tehdom, hdyž to džeczjo pıtach. Schto bę so holczy stało! Žakofne myšle na mnje khodžachu. Žaneho cžlowjeka so prashecz njemóžach. Ludžo džechu nimo mje; stysnosćje, kotraž mje cžiwčesche, žadyn njewidžesche.

Duž febi na teho pomyšlich, kotryž wschitko widži. Bóh wschitko wě, schtož nař tyšchi. „Ty wěsch, hdyž wona je!“ ja sdychowach. „Pschimjedž ju nam bórš, sašo!“ Ja bęch knano sto krocželow schol — duž wona pschibęzo, cžerwjena kaž rója se křylami we woczomaj. Wona wjedžesche, so nje bę prawje cžinika. Žej bę po pucžu do myšlow pschischo towarščku wopıtacz a ta jej nje bę přjecž dafa.

S teho móžemy febi pschirunanje wsacz.

My cžlowjekojo křny Bože džeczjo. Nje křny my wótzowškej wutrobje nascheho Boha hišcže wjele bliščki, hacž džeczjo křojim starschim? Nje křluscheja cžlowjekojo Bohu, křojemu stworicželej a Wótzej wjele wjazy, hacž nasche džeczjo nam křluscheja? Ale kello cžlowjekow wottorhne so wot Boha! Móže to Bóh bjes rudženja widžecz? Haj wón widži wschitlich, hdyž a tak so sabkudža. Ale wón snaje teź to wulke skazenje, kotremuž napscheczimo du. Njedyrbjalo to jeho rudžicž? Boži Szyn wě, schto je węcžne satamanstwo w heli. Wón wě, so je to njewurjekniwa cžwila, tak so je křoju krej a žiwjenje dač, so by cžlowjekow psched tej cžwilu sařhomač. A nětko ma wón tu srudobu, so cžlowjekojo febi jeho lubosć njewaza a žadanje nimaja, s teho sabkudženja so k temu dobremu pastyrzej wrócicž. Ach, njedyrbjeli myšlicž, so je Boža a wutroba nascheho Křesa Jesom Křysta w stajnej srudobje tych mnohich cžlowjekow dla, kotřž kř w bjesbóžnosći živi a žadanja po Bošu nimaja? Njeje to wulky wazne, so w zřlym křwatym piřanje křowczka njeczitamny wo tym, so je so tón sbóžnik hdy křmjač, ale huscžischo wo tym, so bę srudny w křojim duchu a so wón sapřaka.

Domapřtanje.

(Po němstim.)

Tajki srudny nje bęsche nan ženje hišcže na křojim wosu se wřy won jěl, kaž dženša rano. Pšchetož domach ležesche luba křwerna mandželka, dobra macž křojich džeczjo, morma w kaschcžu. Wona bęsche w kčžejazych lětach wotřal cžahnyč dyrbjala. Tak srudne so nanej polo ženje hišcže seřdalo nje bę, pschetož jemu bę, kaž by kóžde stwjelzo jo wjedžalo a jemu pschimořalo: „Tvoja luba šana je wumřela! Wona tebi tak blischo stejesche. Ty móžesche jej do hłubokeje wutrobny hladacž — a nětko je tebi na dobo wřata. Tebi chže so wutroba šlamacž, hdyž na lube džeczjo pohladasch a febi na pschichod pomyšlich.“ Haj, tajki srudny nan se křojimi džeczimi hišcže ženje do dwora křojese kotry nuts sajěl nje bę, kaž na tym ranju, hdyž chyzsche do města, so by sa tych maľch žarowazch drařtow nakupil a k křojse pschindže,

so by křobu pschischa a jemu pomhala, dofelž to kam njerosumjesche. Pšchetož tajke wězy bęsche hewak pschezo jeho luba šana wotřarala. Szotra jemu napscheczimo pschindže a křowczka prajicž njemóžesche.

„Schto to budže!“ sdychowasche nan.

Duž so kotra se křojese srudoby šřaba a praji: „Danielo, luby bratřje Danielo! Nje hładasch ty horje? Njemyšlich febi na teho, kiž to cžini? Njemyšlich febi na to, so Bóh wě, schtož je křojemu lubemu Danielej cžinik? Wón tebe tola njekřoncžnje lubuje!“ Dale wona ręcžecz njemóžesche. A nanej bęsche we wutrobje, kaž by s hłubiny morja horje pschischo a by posbęhnjeny był hacž k nje bękam, a jeho wulka srudoba bęsche jemu kaž wulki cžekny křowjedžen, kotryž jemu Bóh pschihotowasche, a wón mejesche tajki sbožowny wokomit, kajřiz jón japoschtoč wopiřuje s tymi křowami: „Tón Duch křwęczi s naschim duchom, so Bože džeczjo křny.“ Haj, tak troščtuje Bóh kam se křojese wutrobny. Ach, je w nje bęsach a na semi sbóžnišcheho města, s kotrehož so troščt žorli?

Blyst mēr cžini.

Dwaj wobydlerzej w R. bęschaj do njejednoty pschischoj rjaneho duba dla, kotryž runje na mjesh stejesche mješ jeju polomaj. Kóždy mejesche jón sa křwój, žadyn pak to dopokasacz njemóžesche. Duž póbłak Bóh, jako bęschaj w najwjetškej njejednocze, blyst, kotryž dub do dweju dželow wot horkach hacž dele rořraš, so jena položja na polo teho jeneho, druha na polo drugeho křuboda padže. Pšchi tym rořbudženju jeju swady taj křubodaj so tak nastrožičtaj, so so dołki czař miny, přjedy hacž febi sweričtaj kóždy po křoju položju hieč.

Niz jenož wo Křystuřu, ale teź s Křystuřom ręcžecz je nascha pschischnosć.

Pobožny schewz bęsche najpředy se křojim wuczomnitom jara spořojom, po czařu pak bu wón tajki šty, so chyzsche jeho přjecž póbłacz. Duž mištr k hólzowemu nanej praji: „Ja křym temu křadli kóždy džen wo nje bęsach a heli powjedač a spřtach jemu wěru do Křystuřa drohu cžinicž, ale wschitko bę podarmo.“

Tón nan wotmolwi: „Seže Wy teź teho hólza dla tak husto s Křystuřom ręcžacz, kaž seže s nim wo Křystuřu powjedač?“

Mištr wotmolwi: „Derje, ja teho hólza wotkřowam a budu po waschej radže cžinicž.“

Tón hólz dosta póbłachnu a pobožnu wutrobu.

R rospominanju.

Gdyž so Křystuřowe wumřecže wopomina, tam — to mi węcže — so křoncžto nascheje hordosče sacžmi, sawěsch nascheje njewědomnosče so rořtorhne, skaly nascheje twjerdeje wutrobny so rořputnjeja.

* * *
Bohužel je s lubosćju k bliščchemu kaž se štotom, schtož so njecziste štoto mjenuje, s kotrymž wschaf teź poskoczaja, ale tajke štoto njetraje. Tak ma wjele cžlowjekow njecziste štoto, wopacžnu lubosć k křojim bliščchim.

* * *
Šharzej móžesch potajnstwo šjewicž, pschetož runjež wón jo wupowjeda, jemu to tola ničto njeweri.

* * *
Młodži ludžo dyrbja starym napscheczimo wuschi a niz hubu trjebacz.

* * *
Młodeje holzy so něčto woprascha, kello hwěřdom je na nje bęju. Wona pak jemu wotmolwi, so dyrbi jej najpředy prajicž, kello je hłupny na křwęcže.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale teź we wschěch pschedawarňjad „Šerb. Nowin“ na wřach a w Budyschinje dostacz. Na schtwóřcz lěta płaczi wón 40 up., jenotliwe cžizla so po 4 up. pschedawaju.